

Одеська обласна організація Профспілки

Інформаційний бюлетень

№15

Червень 2025 р.

**Коли вигідніше йти у щорічну основну відпустку:
як обрати найкращий період у 2025 році**

Які б оплачувані відпустки не надавалися працівникам, для розрахунку відпускних керуємося *Порядком обчислення середньої заробітної плати, затвердженим постановою КМУ від 08.02.95 № 100* (далі — *Порядок № 100*). Винятком є лише відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами.

Крім того, беремо до уваги ще й роз'яснення Мінекономіки з питань обчислення відпускної середньої заробітної плати. Повноваження надавати їх закріплене за цим відомством положеннями п. 2 постанови КМУ від 08.02.95 № 100

Як час виходу у відпустку впливає на розмір виплат

Аби з'ясувати для себе, як вигідно піти у відпустку, слід співставити запланований час виходу у відпустку і виплати за відповідний місяць. Адже якщо рахувати всі виплати за місяць, то працівник може отримати менше, ніж у тому місяці, коли у відпустку не ходив.

По-перше, один день відпочинку зазвичай оплачується менше, ніж робочий день. За умови, що у працівника були однакові чи майже однакові доходи протягом минулих місяців. Це пов'язано з тим, що **розрахунок середнього заробітку** для відпускних здійснюється на основі календарних, а не робочих днів.

Наприклад, якщо за один робочий день працівник отримує 500 грн, то один день відпочинку йому коштуватиме 353 грн. Виходить, що за один 5-денний робочий тиждень нараховується 2500 грн заробітку, а за 5 днів відпустки з понеділка по п'ятницю лише 1765 грн. Якщо ж відпустку взяти на 7 днів (разом із вихідними), то розмір виплат становитиме 2471 грн.

По-друге, доходи за минулі 12 місяців можуть «зменшувати» оплату днів відпочинку. Причина знову ж у середній зарплаті.

Наприклад, у минулих місяцях працівник працював на іншій посаді з нижчим окладом неповний робочий час і отримував менший дохід. Суттєво зменшити середню зарплату може навіть один минулий місяць, коли у працівника була **відпустка за власний рахунок тривалістю 14 днів**.

Виходить, що при виході у відпустку важливим є рішення щодо вихідних:

- **включити вихідні у відпустку**, якщо працівник бажає більше грошей, так як вихідні оплачуються й **сума відпускних** вийде більшою;
- **не включати вихідні у відпустку**, якщо працівник хоче зберегти дні відпустки на майбутнє. Так він отримає меншу суму відпускних, але згодом все одно отримає ці гроші у вигляді відпускних чи компенсації відпустки.

Врахуйте, що у відпустку краще йти у місяці, які мають більшу кількість робочих днів. Наприклад, працівник втратив через відпустку 5 робочих днів. Якщо робочий місяць має 19 робочих днів, то він отримає 0,7368

заробітку ($= 14 \div 19$), а якщо 23 робочих дні, — то $0,7826 (= 18 \div 23)$. Як бачимо, коли робочих днів у місяці більше, то за однакової тривалості відпустки буде нараховано більше зарплати й разом із відпускними вийде більша сума.

Ситуація може бути ще більш показовою, якщо працівнику за результати роботи нараховується/не нараховується премія. Сходив у відпустку, не виконав місячний план — недоотримав премію.

Як обрати час відпустки, щоб відпочити і вигідно отримати відпускні

Так, це можливо. Серед основних причин:

- **премії**. Наприклад, нарахована премія за минулий місяць у розмірі 6000 грн дає збільшення відпускних на 16,95 грн за один день відпустки ($= 6000 \div 354$);

- **матеріальна допомога на оздоровлення**, яка нараховується при виході у відпустку. Така виплата передбачена законодавством для педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, медпрацівників, державних службовців, військовослужбовців, багатьох бюджетників. Як правило, сума такої допомоги у бюджетників дорівнює місячному окладу (педагогічні, науково-педагогічні працівники, медпрацівники).

Хибне враження більшого доходу може виникнути при перехідних відпустках. Наприклад, працівник виходить у відпустку в кінці липня й отримує відпускні за липень-серпень та ще й матеріальну допомогу на оздоровлення. Зрозуміло, що у серпні його доходи будуть більшими, ніж зазвичай. Однак, у липні доходи вийдуть меншими.

Обрали час відпустки, як розрахувати відпускні

Нагадаємо основні правила, за якими потрібно розраховувати відпускні в 2025 році.

Нагадаємо, що у період розрахунку середньої зарплати включаємо 12 останніх місяців перед виходом у відпустку. Наприклад, якщо відпустка припадає на липень 2025-го, розрахунковим періодом буде липень 2024 року – червень 2025 року.

Під час розрахунку середнього заробітку доходи за 12 місяців ділимо на 365 — кількість днів у розрахунковому періоді.

Суму відпускних розраховуємо шляхом множення середньоденного заробітку на кількість днів відпустки.

Приклад: коли краще йти у відпустку, щоб отримати більше

Наприклад, працівник отримує зарплату у розмірі 10 000 грн на місяць. Премій не має. Дохід за 12 місяців становитиме 120 тис. грн. Середньоденна зарплата — 328,77 грн ($120\,000 \div 365$).

Працівник бажає піти у відпустку з 7 липня 2025 року на тиждень. У липні 23 робочих дні. Є два варіанти оформлення наказу:

Нарахування	Відпустка з 7 по 11 липня 2025 року	Відпустка з 7 по 13 липня 2025 року (включаємо вихідні)
Відпускні	1643,85 грн ($=328,77 \times 5$)	2301,39 грн ($= 328,77 \times 7$)
Зарплата	7826,09 грн ($=10\,000 \times 18 \div 23$)	
Усього	9469,94 грн	10 127,48 грн

Тож якщо працівнику додати суботу і неділю до періоду відпустки, то він отримає більше на 657,54 грн ($328,77 \times 2$) уже у липні. Якщо ні, то у нього залишаться 2 додаткових дні відпустки, якими можна скористатися у майбутньому.

Як лікарняні та декретні впливають на розрахунок відпускних

Лікарняні включаються до заробітку при розрахунку середньої зарплати, тому якщо лікарняний був тривалий, це може вплинути на відпускні. На скільки — залежить від понижувального коефіцієнта при нарахуванні лікарняних. Так, якщо стаж більше 8 років, то лікарняні більші й становлять 100%. За малого стажу лікарняні понижують місячний дохід працівника.

Декретні також включають до суми заробітку під час обрахунку відпускних (лист Мінпраці від 22.06.2006 № 4201/0/14-06/13). Це відбувається пропорційно. Якщо на розрахунковий період для обчислення відпускних припало 20 днів декрету (відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами), то включатися буде не вся допомога по вагітності та пологах, а лише 20/126 її суми.

Отже, щоб сума заробітку за місяць виходила більшою, варто включати вихідні до тривалості відпустки та брати відпустку в місяцях із більшою кількістю робочих днів.

Підготувала завідувач відділу соціально-економічного захисту працівників Валентина ПОДГОРЕЦЬ, тел. 0676544235